IX/2021 Тархаасан: 2021 оны 10 дугаар сарын 13

Мөнгө, зээл, үнэт цаас

Мөнгөний нийлүүлэлт (M2) 2021 оны 9 дүгээр сарын эцэст урьдчилсан гүйцэтгэлээр 27.0 их наяд төгрөг болж, өмнөх оны мөн үеэс 4.6 (20.4 %) их наяд төгрөгөөр өсөхөд валютын харилцах 39.9 (1.9%) тэрбум төгрөгөөр, төгрөгийн харилцах 1.9 (67.2%) их наяд төгрөгөөр, төгрөгийн хадгаламж 3.5 (30.0%) их наяд төгрөгөөр өссөн нь нөлөөлжээ.

Бага мөнгө (M1) 2021 оны 9 дүгээр сарын эцэст урьдчилсан гүйцэтгэлээр 5.6 их наяд төгрөг болж, өмнөх сараас 95.4 (1.7%) тэрбум төгрөгөөр буурч, өмнөх оны мөн үеэс 2.0 (57.3%) их наяд төгрөгөөр өссөн байна. Бага мөнгө (M1)-ний 4.8 (85.9%) их наяд төгрөг нь төгрөгийн харилцах, 791.0 (14.1%) тэрбум төгрөг нь хадгаламжийн байгууллагаас гадуурх мөнгө байна.

Бараг мөнгө 2021 оны 9 дүгээр сарын эцэст урьдчилсан гүйцэтгэлээр 21.4 их наяд төгрөг болж, өмнөх сараас 56.6 (0.3%) тэрбум төгрөгөөр буурч, өмнөх оны мөн үеэс 2.5 (13.4%) их наяд төгрөгөөр өссөн байна. Бараг мөнгөний 15.1 (70.7%) их наяд төгрөг нь төгрөгийн хадгаламж, 4.1 (19.2%) их наяд төгрөг нь валютын хадгаламж, 2.2 (10.1%) их наяд төгрөг нь валютын харилцах байна.

Гүйлгээнд гаргасан бэлэн мөнгө 2021 оны 9 дүгээр сарын эцэст урьдчилсан гүйцэтгэлээр 1.1 их наяд төгрөг болж, өмнөх сараас 23.2 (2.2%) тэрбум төгрөгөөр буурч, өмнөх оны мөн үеэс 107.0 (11.3%) тэрбум төгрөгөөр өсжээ.

ХҮСНЭГТ 1. МӨНГӨНИЙ ҮЗҮҮЛЭЛТ

	2019 IX	2020 IX	2021*		2021*IX / 2020 IX	2021*IX / 2021* VIII
			VIII	IX		
	тэрбум төгрөг				хувь	
Мөнгө M2	20 432.9	22 425.9	27 146.7	26 994.7	120.4	99.4
Бага мөнгө M1	3 804.3	3 560.5	5 696.0	5 600.6	157.3	98.3
Төгрөгийн харилцах	3 216.8	2 876.2	4 888.9	4 809.6	167.2	98.4
Хадгаламжийн байгууллагаас гадуурх мөнгө	587.6	684.3	807.1	791.0	115.6	98.0
Бараг мөнгө	16 628.5	18 865.4	21 450.7	21 394.1	113.4	99.7
Төгрөгийн хадгаламж	10 780.8	11 643.5	15 168.0	15 135.6	130.0	99.8
Валютын хадгаламж	2 925.0	5 110.5	4 041.7	4 107.2	80.4	101.6
Валютын харилцах	2 922.8	2 111.4	2 241.0	2 151.3	101.9	96.0
Гүйлгээнд гаргасан бэлэн мөнгө	889.8	950.1	1 080.3	1 057.1	111.3	97.8

Төгрөгийн хадгаламж 2021 оны 9 дүгээр сарын эцэст 15.1 их наяд төгрөг болж, өмнөх сараас 32.4 (0.2%) тэрбум төгрөгөөр буурч, өмнөх оны мөн үеэс 3.5 (30.0%) их наяд төгрөгөөр өсжээ. Төгрөгийн хадгаламжийн 87.1 хувь (13.2 их наяд төгрөг) нь иргэдийн хадгаламж, 12.9 хувь (2.0 их наяд төгрөг) нь аж ахуйн нэгж, байгууллагын хадгаламж байна.
Валютын хадгаламж 4.1 их наяд төгрөг болж, өмнөх сараас 65.5 (1.6%) тэрбум төгрөгөөр өсөж, өмнөх оны мөн үеэс 1.0 (19.6%) их наяд төгрөгөөр буурчээ.

ЗУРАГ 1. ИРГЭД, БАЙГУУЛЛАГЫН ХАДГАЛАМЖ, ТӨГРӨГИЙН ХАДГАЛАМЖИЙН ЖИЛИЙН ӨӨРЧЛӨЛТ, хувиар, сараар

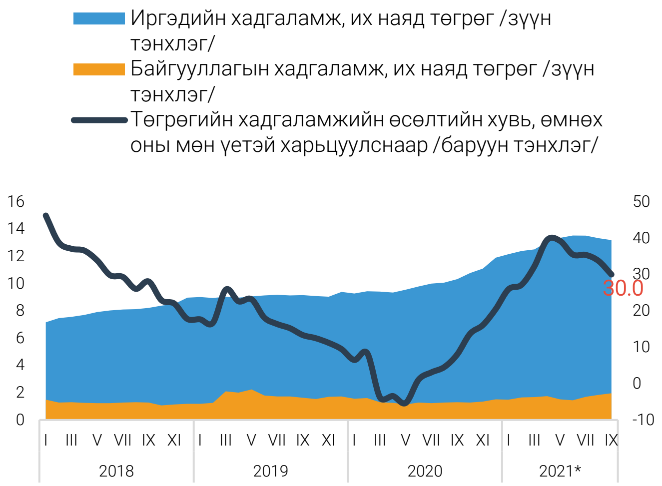

ЗУРАГ 2. ТӨГРӨГ, ВАЛЮТЫН ХАДГАЛАМЖ, М2 ЖИЛИЙН ӨӨРЧЛӨЛТ, хувиар, сараар

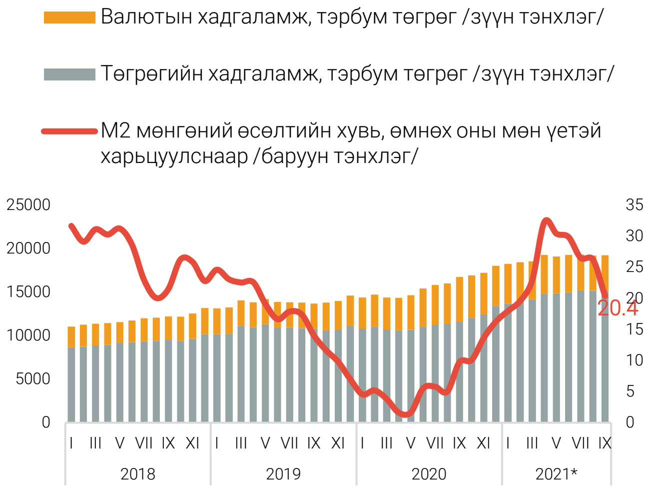

Аж ахуйн нэгж, байгууллага, иргэдэд олгосон нийт зээлийн өрийн үлдэгдэл 2021 оны 9 дүгээр сарын эцэст 20.2 их наяд төгрөг болж, өмнөх сараас 328.2 (1.7%) тэрбум төгрөгөөр, өмнөх оны мөн үеэс 2.9 (16.5%) их наяд төгрөгөөр өссөн байна. Нийт зээлийн өрийн үлдэгдлийн 50.8 хувь нь иргэд, 46.3 хувь нь хувийн байгууллага, 2.1 хувь нь төрийн байгууллага, 0.9 хувь нь санхүүгийн болон бусад байгууллага байна.

Хэвийн зээлийн өрийн үлдэгдэл 2021 оны 9 дүгээр сарын эцэст 17.2 их наяд төгрөг болж, өмнөх сараас 472.1 (2.8%) тэрбум төгрөгөөр, өмнөх оны мөн үеэс 2.9 (20.5%) их наяд төгрөгөөр өсжээ. Хэвийн зээлийн өрийн үлдэгдэл нийт зээлийн өрийн үлдэгдлийн 84.9 хувийг эзэлж, өмнөх оны мөн үеэс 2.9 нэгж хувиар өсжээ.

ХҮСНЭГТ 2. АЖ АХУЙН НЭГЖ, ИРГЭДЭД ОЛГОСОН ЗЭЭЛИЙН ӨРИЙН ҮЛДЭГДЭЛ, зээлийн ангиллаар, сарын эцэст

	2019 IX	2020 IX	2021*		2021* IX / 2020 IX	2021* IX / 2021* VIII
			VIII	IX		
	тэрбум төгрөг				хувь	
Зээлийн өрийн үлдэгдэл	18 151.1	17 348.5	19 877.6	20 205.9	116.5	101.7
Хэвийн зээл	15 192.6	14 230.3	16 680.8	17 152.9	120.5	102.8
Хугацаа хэтэрсэн зээл	985.6	1 147.1	1 204.3	1 068.5	93.1	88.7
Чанаргүй зээл	1 972.9	1 971.1	1 992.5	1 984.5	100.7	99.6

Хугацаа хэтэрсэн зээлийн өрийн үлдэгдэл 2021 оны 9 дүгээр сарын эцэст 1.1 их наяд төгрөг болж, өмнөх сараас 135.9 (11.3%) тэрбум төгрөгөөр, өмнөх оны мөн үеэс 78.6 (6.9%) тэрбум төгрөгөөр тус тус буурчээ. Хугацаа хэтэрсэн зээлийн өрийн үлдэгдэл нийт зээлийн өрийн үлдэгдлийн 5.3 хувийг эзэлж, өмнөх оны мөн үеэс 1.3 нэгж хувиар буурчээ.

Банкны системийн хэмжээгээр чанаргүй зээл 2021 оны 9 дүгээр сарын эцэст 2.0 их наяд төгрөг болж, өмнөх сараас 8.0 (0.4%) тэрбум төгрөгөөр буурч, өмнөх оны мөн үеэс 13.4 (0.7%) тэрбум төгрөгөөр өссөн байна. Чанаргүй зээл нийт зээлийн өрийн үлдэгдлийн 9.8 хувийг эзэлж, өмнөх оны мөн үеэс 1.5 нэгж хувиар буурчээ.

ЗУРАГ 3. ЧАНАРГҮЙ ЗЭЭЛ, сар бүрийн эцэст, тэрбум төгрөг

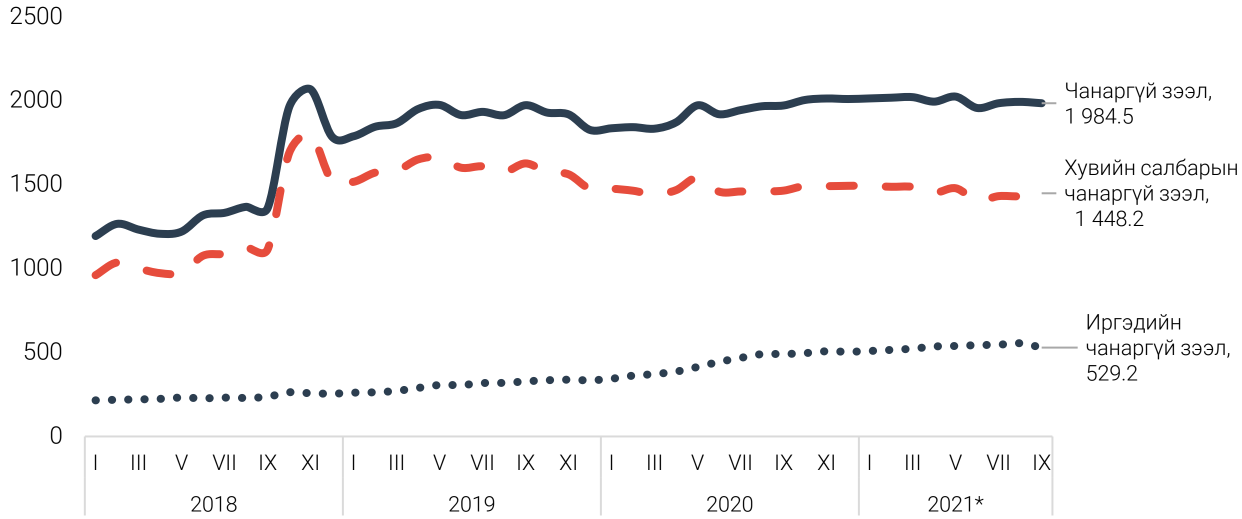

Арилжааны банкнууд болон Монголын Ипотекийн корпорац (МИК)-аас иргэдэд олгосон ипотекийн зээлийн өрийн үлдэгдэл 2021 оны 8 дугаар сарын эцэст 5.4 их наяд төгрөг болж, өмнөх сараас 119.0 (2.3%) тэрбум төгрөгөөр, өмнөх оны мөн үеэс 564.3 (11.7%) тэрбум төгрөгөөр тус тус өсжээ.

ХҮСНЭГТ 3. ИРГЭДЭД ОЛГОСОН ИПОТЕКИЙН ЗЭЭЛИЙН ӨРИЙН ҮЛДЭГДЭЛ, сарын эцэст

	2020 VIII	2021*		2021* VIII / 2020 VIII	2021* VIII / 2021* VII
		VII	VIII		
				хувь	
Иргэдэд олгосон ипотекийн зээлийн өрийн үлдэгдэл, тэрбум төгрөгөөр	4 807.7	5 253.0	5 372.0	111.7	102.3
Иргэдэд олгосон ипотекийн зээлийн дансны тоо, мянган ширхэг	99.3	101.7	102.7	103.4	101.0

Үнэт цаасны арилжаагаар 2021 оны эхний 9 сард 1.1 их наяд төгрөгийн гүйлгээ хийж, 523.6 сая ширхэг үнэт цаас арилжсан нь өмнөх оны мөн үеэс гүйлгээ 1058.1 (31.4 дахин) тэрбум төгрөгөөр, арилжсан үнэт цаас 313.5 (2.5 дахин их) сая ширхгээр тус тус өсжээ.

Үнэт цаасны гүйлгээ 2021 оны 9 дүгээр сард 46.1 тэрбум төгрөг болж, өмнөх сараас 376.0 (89.1 %) тэрбум төгрөгөөр буурч, өмнөх оны мөн үеэс 44.3 (25.5 дахин) тэрбум төгрөгөөр өсжээ. Харин арилжсан үнэт цаас 45.4 сая ширхэг болж, өмнөх сараас 53.9 (54.3%) сая ширхгээр буурч, өмнөх оны мөн үеэс 30.9 (3.1 дахин) сая ширхгээр өссөн байна.

ЗУРАГ 4. ҮНЭТ ЦААСНЫ ГҮЙЛГЭЭ, АРИЛЖСАН ҮНЭТ ЦААС, сараар

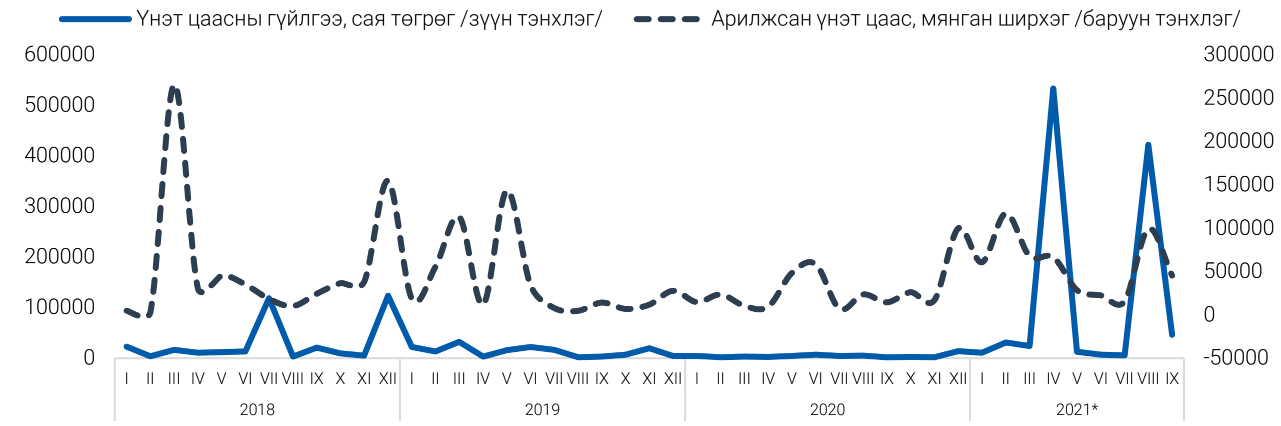

Хөрөнгийн зах зээлийн чиг хандлагыг илэрхийлэх ТОП-20 дундаж индекс 2021 оны 9 дүгээр сард 44824.4 нэгж болж, өмнөх сараас 9672.3 нэгжээр, өмнөх оны мөн үеэс 27648.2 нэгжээр өссөн байна.

ЗУРАГ 5. ТОП-20 ДУНДАЖ ИНДЕКС, сараар

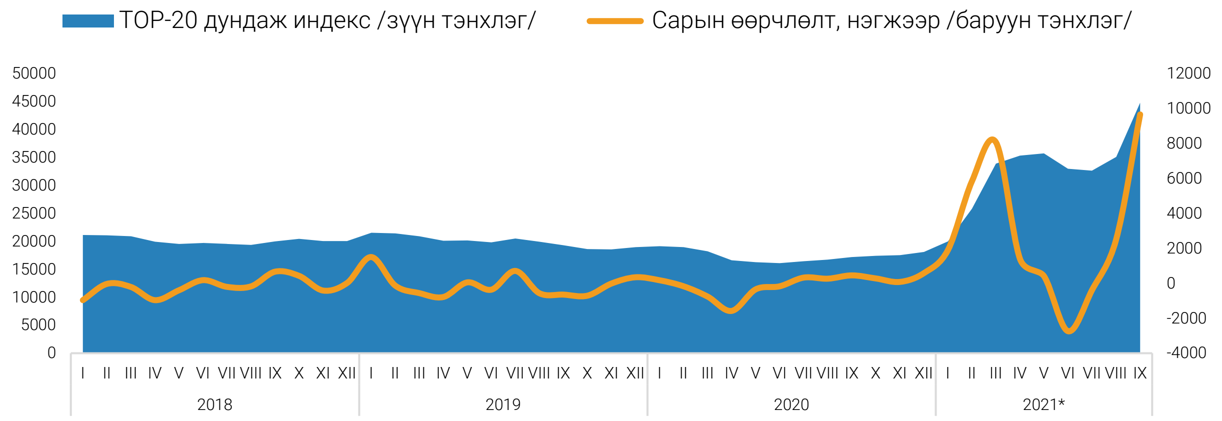

Хөрөнгийн зах зээлд үйл ажиллагаа явуулж байгаа хувьцаат компаниудын үнэт цаасны зах зээлийн нийт үнэлгээ 2021 оны 9 дүгээр сарын эцэст 5.0 их наяд төгрөг болж, өмнөх сараас 281.1 (6.0%) тэрбум төгрөгөөр, өмнөх оны мөн үеэс 2.4 (91.1%) их наяд төгрөгөөр өсжээ.

ЗУРАГ 6. ХӨРӨНГИЙН ЗАХ ЗЭЭЛИЙН ҮНЭЛГЭЭ, сараар

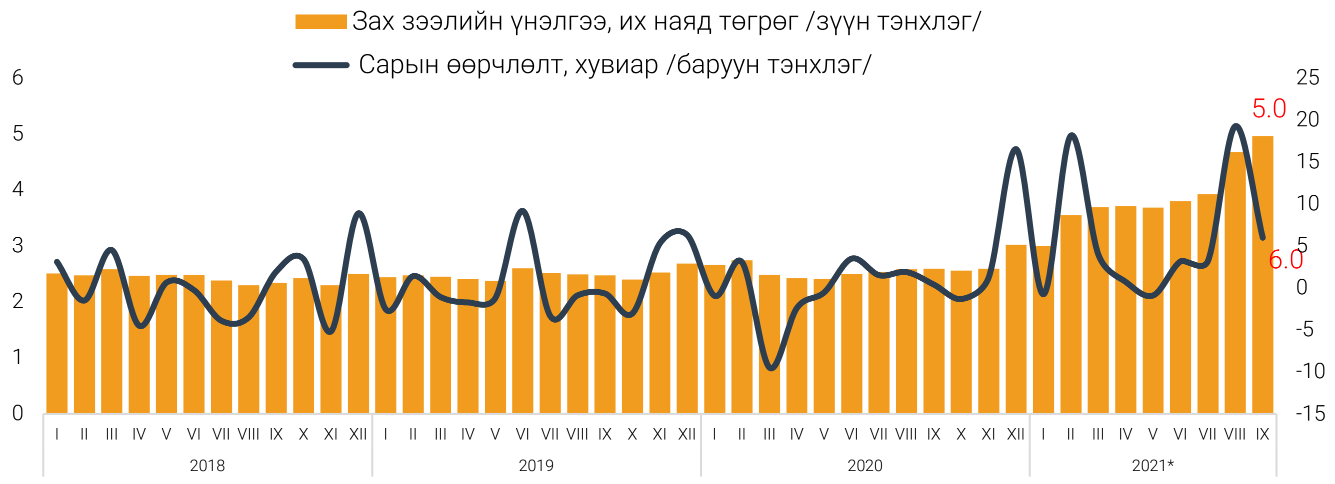

Монголбанкнаас зарласан төгрөгийн ам.доллартай харьцах сарын дундаж ханш 2021 оны 9 дүгээр сард 2848.94 төгрөг болж, өмнөх оны мөн үеэс 5.23 төгрөгөөр чангарсан байна.

Монголбанкнаас зарласан төгрөгийн юаньтай харьцах сарын дундаж ханш 2021 оны 9 дүгээр сард 441.19 төгрөг болж, өмнөх оны мөн үеэс 22.19 төгрөгөөр, өмнөх сараас 1.28 төгрөгөөр суларсан байна.

Монголбанкнаас зарласан төгрөгийн рубльтэй харьцах сарын дундаж ханш 2021 оны 9 дүгээр сард 39.09 төгрөг болж, өмнөх оны мөн үеэс 1.49 төгрөгөөр, өмнөх сараас 0.37 төгрөгөөр суларсан байна.

ХҮСНЭГТ 4. МОНГОЛБАНКНААС ЗАРЛАСАН ТӨГРӨГИЙН ГАДААД ВАЛЮТТАЙ ХАРЬЦАХ САРЫН ДУНДАЖ ХАНШ, төгрөгөөр

Үзүүлэлт	2018 IX	2019 IX	2020 IX	2021 IX
Америк доллар	2 503.31	2 669.68	2 854.17	2 848.94
Евро	2 919.38	2 940.57	3 366.34	3 354.17
Юань	365.20	375.28	419.00	441.19
Рубль	37.03	41.15	37.60	39.09

ЗУРАГ 7. ТӨГРӨГИЙН АМ.ДОЛЛАРТАЙ ХАРЬЦАХ ХАНШИЙН ЖИЛИЙН ӨӨРЧЛӨЛТ, хувиар, сараар

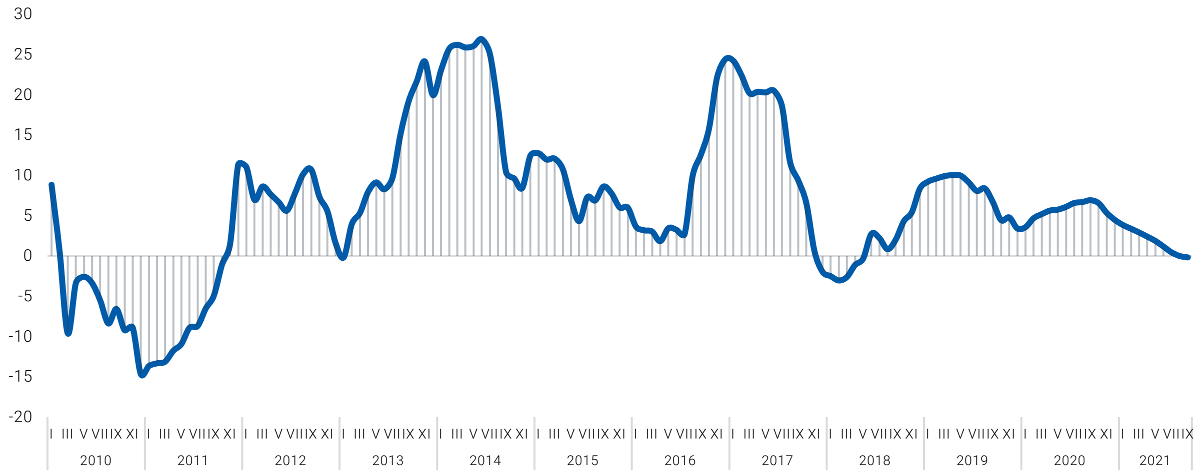

Ойлголт, тодорхойлолт

Бага мөнгө (M1)

Хадгаламжийн байгууллагаас гадуурх мөнгө болон төгрөгийн харилцах дансан дахь мөнгөний нийлбэрээр тодорхойлно.

Мөнгөний нийлүүлэлт (M2)

Хадгаламжийн байгууллагаас гадуурх мөнгө, төгрөгийн болон валютын харилцах, хадгаламж, цэвэршүүлсэн алтны харилцах, хадгаламжийн сертификатын нийлбэрээр тодорхойлно. Өөрөөр хэлбэл, бага мөнгө болон бараг мөнгөний нийлбэрээр тодорхойлно. Зөвхөн

цэвэршүүлсэн алтны харилцах дансны үлдэгдлийг хамруулах бөгөөд бусад үнэт металлын харилцах дансны үлдэгдлийг хамруулахгүй.

<u>Хадгаламжийн байгууллагаас гадуурх мөнгө</u>
Төв банкнаас гүйлгээнд гаргасан цаасан болон зоосон мөнгөнөөс банкнуудын эзэмшиж буй цаасан болон зоосон мөнгийг хасна.

<u>Бараг мөнгө</u>
Төгрөгийн болон гадаад валютын хадгаламж, валютын харилцах, цэвэршүүлсэн алтны харилцах, хадгаламжийн сертификатын нийлбэрээр тодорхойлно.

<u>Валютын харилцах</u>
Иргэд, аж ахуйн нэгж, байгууллагын валютын харилцах дансны үлдэгдлийн нийлбэрээр тодорхойлно.

<u>Гүйлгээнд гаргасан бэлэн мөнгө</u>
Хадгаламжийн байгууллагаас гадуурх мөнгө болон банкны касс дахь бэлэн мөнгөний нийлбэрээр тооцно.

<u>Төгрөг болон валютын хадгаламж</u>
Иргэд, аж ахуйн нэгж, байгууллагын төгрөг, валютын хадгаламжийн үлдэгдлийн нийлбэрээр тодорхойлно.

<u>Үнэт цаас</u>
Засгийн газар болон бусад эрх бүхий этгээдээс гаргасан өрийн бичиг /бонд/, компанийн бүх төрлийн хувьцаа, компанийн гаргасан, эсвэл гаргахаар санал болгож буй хувьцааг худалдах, худалдан авах эрхийн бичиг (опцион), хөрөнгө оруулалтын сангийн хувьцаа, түүнчлэн Санхүүгийн зохицуулах хорооноос “Үнэт цаасны зах зээлийн тухай” Монгол Улсын хуульд нийцүүлэн үнэт цаас гэж тодорхойлсон баримтыг ойлгоно.

<u>Хувьцаа</u>
Компанид хөрөнгө оруулж, түүнийг үндэслэн хувь нийлүүлэгчдийн хуралд оролцож санал өгөх, ногдол ашиг авах, компанийг татан буулгасны дараа үлдсэн эд хөрөнгийг худалдан борлуулснаас олсон орлогоос хувь хүртэх болон хуулиар тогтоосон бусад эрхийг гэрчилсэн үнэт цаасыг ойлгоно.

<u>Брокерын үйл ажиллагаа</u>
Үнэт цаасны зах зээлд бусдын нэрийн өмнөөс үнэт цаасыг зуучлан худалдах, худалдан авах ажиллагааг ойлгоно.

<u>Дилерийн үйл ажиллагаа</u>
Үнэт цаасны зах зээлд ашиг олох зорилгоор үнэт цаасыг өөрийн хөрөнгөөр худалдан авах, худалдах, арилжих ажиллагааг ойлгоно.

<u>Бүртгэлтэй компани</u>
Монголын Хөрөнгийн биржид бүртгэлтэй, хувьцааны арилжааг идэвхтэй хийдэг хувьцаат компанийг тоог хамруулна.

Хэлцэл

Үнэт цаасыг худалдах захиалгын үнийн саналыг худалдан авах иргэд, аж ахуйн нэгж, байгууллага зөвшөөрснөөр үнэт цаас арилжаалахыг ойлгоно.

Зах зээлийн үнэлгээ

Хөрөнгийн биржид бүртгэлтэй хувьцаат компанийн нийтэд гаргасан үнэт цаасны тоо, тухайн өдрийн үнэт цаасны арилжааны хаалтын ханшны үржвэрээр тодорхойлно.

Өрийн бичиг (бонд)

Тодорхой хугацааны дараа үндсэн төлбөр болон хүүг мөнгөн, эсвэл тодорхой эд хөрөнгө, эд хөрөнгийн эрхийн хэлбэрээр эргүүлэн төлөх үүргийг гэрчилсэн үнэт цаасыг ойлгоно.

ТОП 20 индекс

Үнэт цаасны үнийн ерөнхий өөрчлөлтийг илэрхийлэх бөгөөд Хөрөнгийн биржид бүртгэлтэй хувьцаат компаниудын үнэт цаасны зах зээлийн үнэлгээ, үнэт цаасны өсөлт, бууралтаар үнэт цаасны зах зээлийн ерөнхий чиг хандлагыг тодорхойлно.

Хэвийн зээл

Төлөвлөгдсөн хугацаанд байгаа зээл, түүний хүүг ойлгоно.

Хугацаа хэтэрсэн зээл

Зээл, хүүгийн хугацаа 90 хүртэл хоног хэтэрсэн зээлийг хамруулна.

Чанаргүй зээл

Хэвийн бус, эргэлзээтэй, муу зээл буюу зээл, хүүгийн хугацаа 91-ээс дээш хоног хэтэрсэн зээлийг хамруулна.

Тооцох аргачлал

ТОП 20 индексийг дараах томьёогоор тооцно.

$$I = \frac{P}{C} * 100$$

I – Тухайн өдрийн индекс

P – Тухайн өдрийн зах зээлийн үнэлгээ

C – Зах зээлийн суурь үнэлгээ

Эх үүсвэр

Монголбанкны мөнгөний статистикийн мэдээлэл

Монголын Хөрөнгийн биржийн сарын мэдээлэл

Ангилал, код

ҮСХ, "Мөнгө, зээл, үнэт цаасны статистикийн үзүүлэлтийг тооцох аргачлал", 2010

Мэдээлэл авах холбоос

http://www.nso.mn/

http://www.1212.mn/

Дараагийн мэдээ тархаах хуваарь

2021 оны 11 дүгээр сарын 17

Эдийн засгийн статистикийн газрын дарга
А.Дэмбэрэл
Утас: (976-11)-329271

Эдийн засгийн статистикийн газрын Мөнгө, санхүү, үйлчилгээний хэлтсийн статистикч А.Мөнхцэцэг
Утас: (976-51)-264797